

Достоен труд - от теб зависи

Работа от разстояние и надомна работа

Проект DFPO-I.002-0002-C01 „Сътрудничество за достойни условия на труд“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Фонда за
двустранни отношения към ФМ на ЕИП и НФМ 2014-2021

ИА ГИТ не носи отговорност за начина, по който би могла да бъде използвана съдържащата се в настоящата публикация информация.

ИА ГИТ, 2021 г.

Повторното използване е разрешено, при условие че се посочи източникът.

Какво е недеклариран труд?

В поредицата от брошури, ръководства и тематични видеа „Достоен труд – от теб зависи“ Ви представяме полезна и актуална информация за:

- Работата на трудов договор
- Заплащането на труда
- Работното време и почивките
- Работата на непълнолетни лица
- Работата на лица с намалена работоспособност
- Командироването/изпращането на работници и служители
- Работата от разстояние и надомната работа
- Сезонната заетост

Всички информационни материали са публикувани на интернет страницата на ИА ГИТ – www.gli.government.bg

Въпреки че не съществува официално определение на понятието недеклариран труд, в Европейския съюз е възприето, че с него се обозначава всяка дейност, осъществявана срещу заплащане, която е законна по своето естество, но не е декларирана пред органите на публичната власт.

Достоен труд - от теб зависи

Работа от разстояние и надомна работа

„Работата от разстояние“ и „надомната работа“ имат много общо – и в двата случая работното място е различно от помещенията, стопанисвани от работодателя. Това може да е домът на работника или друго подходящо помещение, което той е избрал.

Трудовото законодателство обаче разграничава „работата от разстояние“ и „надомната работа“ и поставя някои специфични условия пред работодателите и работещите, когато се договарят за един от двата вида работа.

Достоен труд - от теб зависи

Работа от разстояние

Какво е „работа от разстояние“?

Работата от разстояние е работа по трудов договор, която се извършва извън помещенията, осигурени от работодателя на територията на неговото предприятие.

За разлика от надомната работа, характерното при работата от разстояние е, че тя обичайно се осъществява чрез информационни технологии и се изпълнява от квалифицирани работници.

Инициативата за преминаване към работа от разстояние принадлежи и на двете страни - и работникът, и работодателят могат да предлагат да се работи от разстояние.

Работата от разстояние има доброволен характер. Тя е допустима само при съгласие на работника.

Работата от разстояние се договаря в първоначалния трудов договор или чрез сключване на допълнително споразумение към него.

ИЗКЛЮЧЕНИЕ! Работодателят може при обявено извънредно положение или обявена извънредна епидемична обстановка да възлага на работника без негово съгласие да извършва временно работа от разстояние. В този случай се изменя само мястото на работа, без да се променят другите условия по трудовия договор. Промяната се извършва със заповед на работодателя.

Достоен труд - от теб зависи

Работа от разстояние

Работното място

Работното място се осигурява от работника. Това е неговият дом или друго подходящо помещение извън предприятието.

Работното място трябва да е технически оборудвано.

Трябва да се осигурят подходящ хардуер, софтуер, консумативи, техническа профилактика и поддръжка, устройства за комуникация и за защита на данните, интернет свързаност.

Възможно е работното място да е снабдено със система за наблюдение, ако това е необходимо за работата и има съгласието на работещия.

Други особености на работата от разстояние

Правилата за работа от разстояние трябва да са подробно описани в индивидуалния и/или в колективния трудов договор, както и във вътрешните актове на работодателя. Работодателят има право да регламентира правила за работа от разстояние в Правилника за вътрешния трудов ред на предприятието.

От разстояние може да се работи през цялото работно време или само през част от него.

При „смесен режим на работа“ работата от разстояние може да се редува с работа при работодателя.

Достоен труд - от теб зависи

Работа от разстояние

Трудов договор за работа от разстояние

При работа от разстояние се подписва трудов договор. Той трябва да отговаря на общите за всички трудови договори условия, но и да съдържа допълнителна информация:

- Договорът конкретизира условията, правата и задълженията на страните за работа от разстояние.
- Договорът определя реда за възлагането и отчитането на работата.
- Договорът съдържа изрична клауза за съгласието на работника да работи от разстояние.
- Договорът определя работното, техническото и друг вид оборудване на работното място, задълженията и разходите за поддържането му.
- Договорът определя условията за добросъвестното използване на техническото оборудване на работното място за лични нужди в рамките на разумното.
- С договора може изрично да се изключи възможността за полагане на нощен и/или извънреден труд по време на официални празници.
- Договорът определя условията за предотвратяване на злоупотреби при използване на оборудването, интернет и комуникационните връзки, до които работникът има достъп.
- Договорът определя кръга и обема на служебните данни, които работникът е длъжен да опазва във връзка с работата си.

Трудов договор

Достоен труд - от теб зависи

Работа от разстояние

Работодателите

Имат право да сключват трудови договори за работа от разстояние.

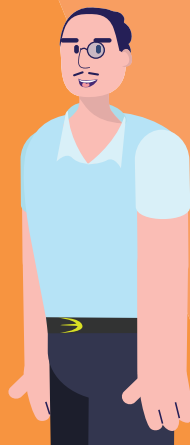
Могат да изнасят работни места извън предприятието, при които се използват информационни технологии в дома на работника или на друго подходящо място.

Могат да установяват „смесен режим на работа“ – работа в предприятието и от разстояние.

Не могат да задължават работниците и служителите да работят от разстояние.

Задължени са да определят правила за работа от разстояние в индивидуални и колективни трудови договори и в свои вътрешни актове – правилници.

Задължени са да поемат за своя сметка разходите по оборудването на работното място, поддържането му и консумативите, необходими за работа. В трудовия договор може да се уговаря използването на собствено оборудване на работника.

Достоен труд - от теб зависи

Работа от разстояние

Работодателите

Задължени са да осигуряват писмена информация на работника за реда за използване на оборудването, както и за отговорността, вида и размера на санкциите при извършване на нарушение.

Задължени са да осигуряват здравословни и безопасни условия на труд.

Задължени са да гарантират, че работните места за работа от разстояние отговарят на минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд.

С предварителното съгласие на работника имат право на достъп до работното място от разстояние за извършване на проверки и търсене на отговорност.

Имат право да възлагат полагането на нощен труд, извънреден труд и труд по време на официални празници, ако са постигнали съгласие с работника за това.

Задължени са да утвърдят писмени образци за отчитане на работата от разстояние.

Задължени са да осигуряват условия на работещите от разстояние – за предотвратяване на социалната им изолация, за провеждане на работни срещи в помещения на работодателя и др.

Задължени са да създават условия за обучение и професионално израстване на работещите от разстояние.

Достоен труд - от теб зависи

Работа от разстояние

Работниците

Могат да работят от разстояние, след като изразят писмено съгласие за това.

Имат право да откажат да работят от разстояние без това да води до неблагоприятни последици за тях.

Ако работят от разстояние, са длъжни да осигурят работно място в дома си или в друго подходящо помещение.

Имат право да получат техническо и друг вид оборудване на работното място и консумативи за използването му за сметка на работодателя.

Носят отговорност за правилното използване и съхранение на работното оборудване.

Имат право на здравословни и безопасни условия на труд.

Задължени са да осигуряват достъп до работното място от разстояние на работодателя и на Инспекцията по труда, след като са били уведомени и са дали съгласие за това.

Трябва да спазват работното време, определено в трудовия договор.

Задължени са да отчитат в специален образец отработеното работно време и да го изпращат на работодателя.

Имат право на равно третиране с останалите работници и служители.

Достоен труд - от теб зависи

Надомна работа

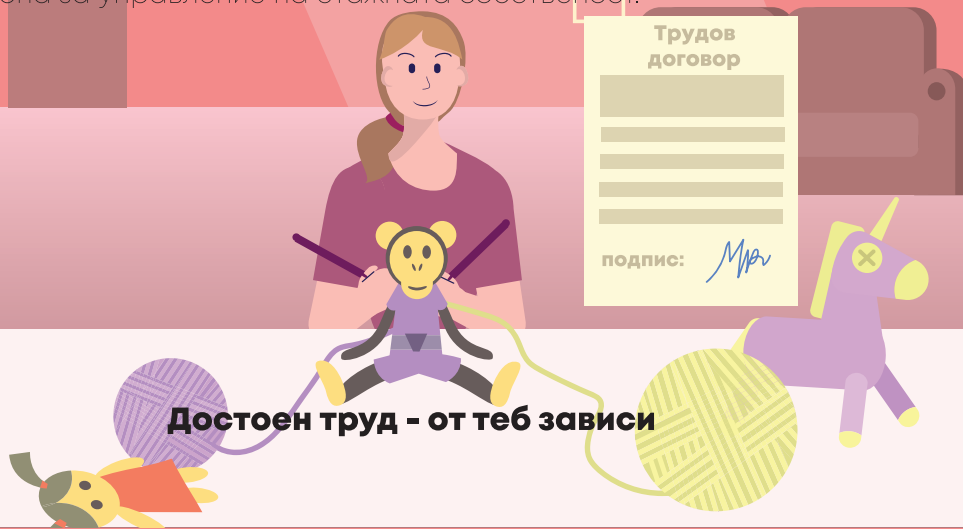
Какво е „надомна работа“?

Надомната работа е работа по трудов договор, която се извършва на работно място, различно от работните места, които работодателят осигурява на територията на своето предприятие.

Надомната работа се използва предимно за изработка на продукция и за предоставяне на услуги.

„Надомното“ работно място

- Може да съвпада с дома на работника или да е друго място, избрано от него, но то не е работно място, стопанисвано от работодателя.
- Трябва да е подходящо за извършваната работа.
- Трябва да отговаря на изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.
- Точният адрес, на който се намира работното място, трябва да е известен на работодателя и да е посочен в трудовия договор.
- Работодателят и Инспекцията по труда трябва да имат достъп до определеното „надомно“ работно място.
- Използването на работното място не трябва да създава пречки на другите собственици и обитатели в съседство, например да е съобразено с допустимите норми на шум и другите правила от Закона за управление на етажната собственост.

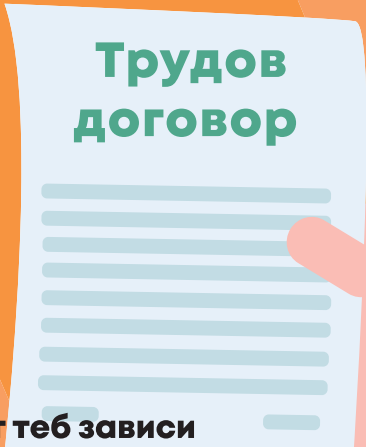

Надомна работа

Трудов договор за надомна работа

При надомна работа се подписва трудов договор. Той трябва да отговаря на общите за всички трудови договори условия, но и да съдържа допълнителна информация:

- Задължително се определя местонахождението на работното място, като се посочва точният му адрес.
- Определя се трудовото възнаграждение и системата, по която ще се формира, изчислява и заплаща.
- Определя се редът, по който ще се възлага и отчита работата. Могат да се използват различни писмени форми, например план-заявка.
- Определя се редът за снабдяване с материали и за предаване на готовата продукция. Това означава да се определи за чия сметка са материалите и работното оборудване, с които се работи надомно, кой ще ги осигурява и доставя и др. „Предаването“ означава предоставяне на произведената продукция или данните за извършените услуги, времето и срока за това, мястото, където ще се извършва отчитането.
- Определя се видът на консумативните (режийни) разходи за „надомното“ работно място, както и за чия сметка ще бъдат те.

Трудов договор

Достоен труд - от теб зависи

Надомна работа

Работодателите

Могат да сключват трудови договори за извършване на надомна работа за изработка на продукцията или за предоставяне на услуги.

Могат да възлагат изработването на продукцията и предоставянето на услуги с материали и работно оборудване, които са собственост на работника.

Задължени са ясно да определят и обозначат в трудовия договор „надомното“ работно място.

Имат право на достъп до „надомното“ работно място за извършване на проверки.

Задължени са да осигурят здравословни и безопасни условия на труд.

Задължени са да осигуряват в пълен обем трудовите и социални права на надомните работници – осигуряване, почивки, отпуски, квалификация, синдикално сдружаване и др.

Задължени са да заплащат трудово възнаграждение за извършената и предадена надомна работа.

Задължени са да водят документация за всеки работник, който извършва надомна работа.

При поискване са длъжни да предоставят на Инспекцията по труда документация за всеки работник, който извършва надомна работа.

Достоен труд - от теб зависи

Надомна работа

Работниците

Имат право да сключват трудови договори за надомна работа.

Имат право да работят от дома си или от друго подходящо място, избрано от тях.

Имат право сами да определят началото и края на работното време (работен ден) и разпределението на почивките през деня.

Не могат да полагат извънреден труд, както и да работят при ненормиран работен ден.

Длъжни са да уведомят писмено работодателя в седемдневен срок от сключване на трудовия договор за избория от тях режим на работно време.

Имат право на равностойно заплащане и равно третиране с другите работници, които не работят надомно.

Задължени са да спазват правилата за здравословни и безопасни условия на труд.

Длъжни са да осигурят достъп на работодателя и на Инспекцията по труда до „надомното“ работно място.

Достоен труд - от теб зависи

Разгледайте и другите информационни материали в помощ на работниците и работодателите на интернет страницата на ИА ГИТ www.gli.government.bg.

Използвайте онлайн формуляра в раздел „Контакти“ на интернет страницата на ИА ГИТ, за да подадете сигнал, ако трудовите Ви права са нарушени.

Гореща телефонна линия на ИА ГИТ: 0700 17 670

Достоен труд - от теб зависи